

Brezsnyev—Gierek találkozó

● Moszkva (TASZSZ) Leonyid Brezsnyev, az SZKP Központi Bizottságának főtitkára és Edward Gierek, a LEMP Központi Bizottságának első titkára szerdán a Krímben baráti találkozót tartott.

A két testvérpárt vezetői kifejezték elégedettségüket a szovjet—lengyel kapcsolatok eredményes fejlődésével, és hangsúlyozták készségüket arra, hogy tovább bővítsék és mélyítsék ezeket a kapcsolatokat politikai, gazdasági, tudományos és kulturális területen. Leonyid Brezsnyev és Edward Gierek tájékoztatták egymást országuk társadalmi-politikai életének kulcsproblémáiról, és véleménycsere folytattak több időszaki nemzetközi kérdésről.

Az európai biztonsági és együttműködési értekezlet zárószakaszának közelgő első évfordulójával kapcsolat-

ban ismét kifejezték meggyőződésüket, hogy a tanácskozás eredményei, amelyek a népek teljes egyetemesére és támogatására találtak, a jó irányú döntő változást szolgálhatják, és kell is szolgálniuk a nemzetközi kapcsolatokban Európában, sőt nemcsak ezen a földrészen. A Helsinkiben legfelsőbb szinten elért megállapodások következtetés megvalósítása ösztönzi az enyhülés előmozdítására és a politikai légkör javítására irányuló további erőfeszítéseket Európában és az egész világon. Ezen az úton másik nagy jelentőségű lépés volt az európai kommunis-ták berlini értekezlete, amely meghatározta az európai béke és biztonság erősítéséért vívott közös harc fő irányait.

A találkozót a barátság, a szívélyesség és a teljes kölcsönös megértés légköre jellemzte.

Repülőszerencsétlenség Csehszlovákiában

● Pozsony (MTI) A Pozsonynál történt repülőszerencsétlenséggel összefüggésben a CTK szerda este hat óra körül az alábbi hírt adta ki:

„Ma reggel 9 óra után a Bratislava—Ivanka repülőter közelében lezuhant a Prága—Bratislava között közlekedő csehszlovák utas-szállító repülőgép. A gép fedélzetén 69 utas és 7 főnyi személyzet tartózkodott. A szerencsétlenség oka eddig nem ismeretes. A mentési munkálatokat azonnal megkezdtek a tűzoltók és a hadsereg egységei részvételével. A baleset sérthetetlenül érintett Vladimir Blazek, a CSSZK közlekedésügyi mi-

nisztere. A szerencsétlenség okainak kivizsgálására bizottságot neveztek ki. A bizottság Jaroslav Podzimiek közlekedésügyi miniszter-helyettes vezetésével haladéktalanul megkezdte munkáját. A repülőgéproncok közül eddig kiszabadított személyek közül hatot kórházba szállítottak.

A CSSZK Központi Bizottsága és a CSSZK-kormány az áldozatok hozzátartozóinak mély részvételt fejezte ki, a hátramaradtak anyagi megsegítésére és a szerencsétlenségből adódó problémák megoldására megteszik a szükséges intézkedéseket.

Földrengés Kínában

● Peking, Golden, Hongkong (AFP, Reuter, MTI) Földrengés sújtotta szerdán, a hajnali órákban a Kínai Népköztársaságot — jelentette a világ több szeizmológiai intézete.

A kínai külügyminisztérium szóvivője az AFP és a Reuter pekingi tudósítójának érdeklődésére közölte, hogy a földrengés a Richterskála szerint 7,3-as erősségű, s földfelszíni központja Pekingtől 150 kilométerrel délkeletre, Tiencsin közelében volt.

Ezzel szemben a coloradói (USA) Golden földrengésjelző intézet tájékoztatása szerint a természeti csapás erőssége a Richeter-skála szerint 8,2, epicentruma pedig a kínai fővárostól mintegy 160 kilométerrel délnyugatra volt. A hongkongi obszervatórium is ez utóbbi adatokat erősítette meg.

A földrengés okozta károkról eddig nem érkeztek jelentések.

Pekingben élő külföldiek arról számoltak be, hogy a nyolcmillió kínai főváros lakosai az első rengések észlelésekor pánikszörfben az utcákra menekültek.

Nyugati hírgyűnkösek tudósításai szerint a kínai főváros egyes épületeinek falai megrepedeztek, ablakok törtek be. Tiencsinnel megszakadt minden összeköttetés.

1975 februárja óta ez volt a Kínát sújtó harmadik földrengés.

BÁTYAI JENŐ:

Lapok a szegedi tudomány-és technikatörténetből

140. A szegedi egyetem Általános Állattani és Összehasonlító Boncolástani Intézetének volt munkatársa több mint egy negyedszázadon át dr. Mátyás Jenő, aki Kolozsvárott született, 1885-ben. Egyetemi tanulmányait szülővárosában végezte. A szegedi egyetemen magántanári képesítést 1929-ben nyert, majd intézeti tanárrá nevezték ki. Kutatási területén, a csöves csontok mikroszkopos vizsgálatával jelentős eredményeket ért el. Munkásságának elismeréseként, 1952-ben kapta meg a kandidátusi fokozatot. A budapesti orvosegyetem Anatómiai Intézetében helyezkedett el 1950-ben, akadémiai kutatóként.

A növényföldrajz egyik jeles kutatója, dr. Gáyer Gyula Celldömölkön született, 1883-ban. Egyetemi tanulmányait mint latin szakos hallgató kezdte Budapesten, majd három félév után átváltott Kolozsvárra, hogy jogi tanulmányokat kezdjen. Ezt követően ugyanott természettudományi tanulmányokat folytatott, és ebből is doktorátust szerzett. Előbb ügyvédjelölt, majd ügygarnok, jegyző, végül 1913-ban bírósági tanácsosként Szombathelyen törvényszéki tanácselnök, de működött közben Komáromban és Pozsonyban is. A szegedi tudományegyetemen 1925-ben magántanárrá, 1932-ben címzetes professzorrá nevezték ki. Gáyer elsősorban igen jó érzékű rendszertan volt, aki megírta a sisakvirágok monográfiáját, később feldolgozta Pozsony, majd az egész ország szederfajait. Sokat foglalkozott az ibolyákkal és más nemzetségekkel. Igen jó szemű botanikus lévén, gyűjtőútrajrói mindig gazdagon tért haza, és így dolgozta fel Komárom, Pozsony és Vas megyék növényzetét. Ő ismerte fel elsőnek a kelet-alpesi

flóra hazai szerepét. Állást foglalt a szelídgesztenye máig is vitatott hazai őshonossága mellett. Alkotó munkásságát több mint százötven kertészeti, növényföldrajzi, irodalmi és politikai cikke foglalja össze. Nevét 15 növény viseli. Növénnytani gyűjteményének nagyobbik felét a szegedi egyetemnek adományozta.

Szombathelyen, 1932-ben halt meg. Szombathely városa emlékszóbat rendezett be tiszteletére.

Dr. Zombory László vegyészmérnök, a szegedi egyetem „öskorában”, 1927-ben került a II. sz. Vegytani Intézetbe. Sárospatakon született 1901-ben. Szülővárosában végzett középiskolai tanulmányait követően a budapesti műegyetemen szerzett vegyészmérnöki oklevelet 1924-ben. Egyetemi évei alatt a Kiss Árpád által alapított reakciókinetika iskolához tartozott, de a korai korróziós kutatásokba is bekapcsolódott. Később a Fémipari Kutatóintézetbe került, és onnan vonult nyugatra 1967-ben. A szegedi tudományegyetemen 1965-ben címzetes egyetemi tanári kinevezést nyert. Tudományos munkássága a szervesetlen analitika és a metallurgia területére terjedt ki. A timföld-alumíniumipar elemzési eljárásait tekintélyes kötetben adta ki, a tudományok doktora fokozatot 1957-ben nyerte el.

A kiváló matematikus, a Riesz—Haar hagyományok méltó folytatója, dr. Kalmár László akadémikus a Somogy megyei Edde község határában levő Alsóbogátpusztán született, 1905. március 27-én. Egyetemi tanulmányait Budapesten végezte, és 1927-ben szerzett oklevelet. Ezután mindjárt a szegedi tudományegyetemre került, ahol különböző beosztások után, 1947-ben nevezték ki tanszékvezető egyetemi tanárrá. A Magyar Tudományos Akadémia 1949-ben leve-

RÁDIÓTELEK

A VDK BUDAPESTI NAGYKÖVETÉNEK BÜCSULÁTOGATÁSA

Nguyen Manh Cam, a Vietnami Demokratikus Köztársaság budapesti nagykövete végleg elutazott hazánkából. A nagykövetet elutazása előtt búcsulátogatáson fogadta Kádár János, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, Losoczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke, Lázár György, a Minisztertanács elnöke és Apró Antal, az országgyűlés elnöke.

FIGYELIK

A KRISTÁLYOKAT

A Szaljut—5 orbitális állomás repülésének huszadik és huszonegyedik munkanapján a személyzet két tagja technológiai kísérleteket végzett. Sikeresen folytatódik a július 14-én elkezdett, úgynevezett kristálynövesztési kísérlet. Mint az űrhajósok jelentették, állandóan figyelik a kristályok képződését és növekedését.

MEGBESZÉLÉS

Kedden este, röviddel azt követően, hogy Nicolae Ceausescu, a Román Kommunista Párt főtitkára, a Román Szocialista Köztársaság elnöke Todor Zsivkovnak, a BKP KB első titkárának, az államtanács elnökének meghívására Várnába érkezett, megkezdődtek a két vezető tárgyalásai. Nicolae Ceausescu és Todor Zsivkov kölcsönösen tájékoztatta egymást a két párt tevékenységéről, és áttekintették országaik kapcsolatának fejlődését. Kifejezésre juttatták közös óhajukat, hogy tovább erősítsék Bulgária és Románia együttműködését.

KRÁTEREK

A FÉNYKÉPEKEN

A Viking—1 amerikai űrszonda tovább folytatja a Mars kutatását. Az űrhajónak az a része, amely továbbra is a bolygó körül kering, kedden fényképfelvételeket készített a Mars Phobos nevű holdjáról, és ezeket továbbította a pasadenai űrkutatói központba. A felvételek tanulmányozása után az amerikai tudósok arról számoltak be, hogy a fényképeken egy kisebb-nagyobb kráterekkel sűrűn borított, eddig ismeretlen terület volt látható.

A kollektív biztonság diplomatája

Száz éve született Litvinov

A bolsevik párt lenini gárdájában a századforduló legendás híró orosz forradalmár nemzedékével együtt harcolt, s az európai biztonság megteremtéséért folyó diplomáciai küzdelmek tették emlékezetessé Makszim Makszimovics Litvinov nevét, aki száz éve, 1876. július 29-én született hivatalnok családban. Elettűz már fiatal korában elkanyarodott a polgári családok gyermekeinek hagyományos életpályájától. 1898-ban belépett az Oroszországi Szocialdemokrata Munkáspártba, s hamarosan a kijevi bizottság tagja lett.

1903-ban, az emigrációban ismerkedett meg Leninnel, s az OSZDMP II. kongresszusán a bolsevikokhoz csatlakozott. Sikeresen szervezte meg a cári birodalom északnyugati határán keresztül a marxista újságok, irodalom, fegyverek és emberek bejuttatását Oroszországba.

1907-től a londoni bolsevik csoport titkáráként tevékenysége egyre inkább egybefüggött a nemzetközi munkásmozgalom eseményeivel. Egyike azoknak, akik fáradságot nem ismerve népszerűsítették az angol munkások soraiban a bolsevikok következetes forradalmi álláspontját. Az OSZDMP megbízásából részt vett a II. Internacionálé végrehajtó szervének, a Nemzetközi Szocialista Irodának a munkájában is. Az első világháború vérzivataros éveiben következetesen küzdött a szociálovinizmus minden megnyilvánulása ellen, s szerepe volt az antantországok szocialistái által 1915-ben Londonban rendezett konferencián is.

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelmét követően diplomáciai feladatokat kapott, s haláláig ezen a poszton küzdött állhatatosan a szocialista rend érdekében. Iőször Szovjet—Oroszország teljhatalmú nagybritanniai megbízottja — mai fogalommal nagykövete — lett. A széles nyelvismerettel, s kitűnő kapcsolatokkal rendelkező Litvinov 1918-ban brossurát jelentetett meg „A bolsevik forradalom győzelméről és jelentőségéről” címmel, hogy a burzsoá propaganda hamisításával, rágalmával

szemben hitelesen mutassa be a szocialista forradalmat.

Az angliai megbízatást követően 1921-ben kinevezték a külügyi népbiztos — Csicserin — helyettesévé, s ebben a minőségben a szovjet diplomácia más kiválóságaival együtt a génuai és hágai konferencián megakadályozta a szovjetköztársaságok gazdasági leigázására irányuló imperialista politika érvényesítését. A húszas évek végén ismét magas tisztséget töltött be, ő vezette a genfi leszerelési konferencia előkészítő bizottságában a szovjet delegációt.

Nevét nemzetközi méretekben igazán mégis akkor ismerték meg, amikor 1930-ban megbízták a külügyi népbiztos teendői ellátásával.

Külügyi népbiztos munkája szorosán egybefüggött az európai biztonságért, az új háború elhárításáért, a fasizmus megsemmisítéséért folytatott küzdelemmel. Az SZKP Központi Bizottsága által kidolgozott kollektív biztonsági politika abból indult ki, hogy az új körülmények között a Szovjetunióknak a polgári demokratikus államokkal közösen lehet és kell visszavernie az agresszív fasizma hatalmak, Németország és Olaszország háborús lépéseit. Ennek a politikának a keretében javasolta első lépésként 1933 tavaszán Litvinov az agresszor meghatározását, s erről a béke megszilárdítása érdekében szerződés kötését. A nemzetközi életben ekkor fogadták el első alkalommal tárgyalás alapjául a szovjet

javaslatot, s írtak alá erről nemzetközi szerződést.

A Szovjetunió 1934 szeptemberében belépett a Népszövetségbe. Litvinov bemelegítő beszédében kifejtette a szovjet kormány célkitűzéseit, amelyek az agresszív fasizma politikát elleni harcra, a hatékony kollektív biztonság megteremtésére irányultak, s rámutatott, hogy a békét és biztonságot nem lehet hangzatos ígéretekkel megvalósítani, hanem hathatós nemzetközi cselekvésre van szükség. Ebben az időszakban kötötték meg a francia—szovjet és a szovjet—cseh kölcsönös segítségnyújtási egyezményeket. A Népszövetségben végzett eredményes tevékenysége mellett Litvinov az elsők között szervezte a spanyol néppártkormányzatot erkölcsi és anyagi támogatást, s leplezte a be nem avatkozási politika kétszínűségét.

1939 májusában leváltották népbiztos tisztségéből, de a német fasizta támadást követően a tapasztalt, nagy nemzetközi tekintélynek örvendő diplomatát külügyi népbiztos helyettesé, washingtoni, majd kubai követként nevezték ki. Litvinov hatalmas energiáival fogott munkába, s fáradhatatlanul munkálkodott a szovjet—amerikai kapcsolatok erősítésén. Jelentős személyes szerepe volt a szovjet—amerikai szövetségi együttműködés kiépítésében.

A külügyi népbiztos helyettes tisztségét 1946-ig töltötte be. 1951. december 31-én hunyt el.

S. J.

Magyar—mexikói parlamenti tárgyalások

● Budapest (MTI)

Szerdán, tegnap az Országgyűlés góbelintermében hivatalos tárgyalást folytatott a magyar országgyűlés Inokai János alelnök vezette küldöttsége, és a mexikói parlamenti delegáció, amely Luis Danton Rodriguez Jaime, a képviselőház elnökhelyettese vezetésével tartózkodik hazánkban. A tárgyaláson kölcsönösen

tájékoztatták egymást a két ország törvényhozó testületének tevékenységéről, s véleményt cseréltek a nemzetközi helyzet néhány időszaki kérdéséről.

Ezt követően Apró Antal, az országgyűlés elnöke hivatalában fogadta a mexikói parlamenti küldöttséget, majd ebédet adott tiszteletére az Országgyűlés vadászterében.

lező, 1961-ben rendes tagjává választotta. A különböző akadémiai kutatócsoportokat 1957-től vezeti, de ő irányítja az egyetem kibernetikai laboratóriumának munkáját is. Számos hazai és külföldi tudományos folyóirat szerkesztőségének, valamint a tudományos élet szervezését és irányítását szolgáló magyar és külföldi bizottságnak tagja. Eddig közel száz nagy jelentőségű dolgozatot publikált. A szegedi bölcsőben, 1947. június 21-én született, Bolyai János Matematikai Társulatnak ő volt az első főtitkára, és országos hatókörrel fogta össze társadalmi munkán alapuló tevékenységgel a matematikusokat.

A matematika alapjainak kutatásában elért eredményei egyenrangúan csatlakoznak a tudományág nagy felfedezéseivel. Ezeknek az egzakta matematikai vizsgálatoknak és bizonyításoknak filozófiai szempontból is nagy a jelentőségük, de a matematika más ágaiban is előrevitték a tudományos kutatásokat. A számológépek elméletében Kalmár László érte el az első hazai eredményeket. Kidolgozta a világon első univerzális formula vezérelte számológép elvét, amelynek alapján a gépet a Szovjetunióban megszerkesztették. Sok automataelméleti, információelméleti, kibernetikai dolgozata is megjelent, elsőként kezdett dolgozni a számítástechnika és a kibernetika hazai bevezetéséért. Ennek egyik eredménye, hogy ma már Szegeden képeznek programozó matematikusokat. E képzés feltételeit megteremtve, lehetővé tette, hogy jól képzett szakemberek dolgozhassanak a népgazdaság különböző területein alkalmazott elektronikus számítógépek mellett. Kalmár László rendkívül oktató-nevelő egyéniség. Tanítványai kiváló hazai matematikusok, de az ország határain túlról is sokan vallják magukat tanítványainak.

Vendégelőadóként többször járt külföldi egyetemeken, így Kínában, Franciaországban, Angliában és Kanadában. Több tudományos és állami kitüntetésre jutott az 1950-ben kapott Kossuth-díj és az 1975-ben kapott Állami Díj I. fokozata emelkedik.

(Folytatjuk.)